

”Om man börjar plantera träd i betesmarken, vet jag att jag har gjort nytta”, säger Karl-Ivar Kumm, docent i lantbruksekonomi vid SLU.

period av ganska ensidig avverkning för att uppfylla EUs regler.

– Det är inga täta granskogar som behövs. Mina studier visar att lövträd, som växer två kubikmeter per hektar och år, gör stor skillnad. Det motsvarar en luftig björkhage. Huvuddelen av marken är fortfarande betesmark.

I klimatfrågan talar man ofta om koldioxidekvivalenter (CO₂e), ett mått på växthusgaser som tar hänsyn till de olika gasernas förmåga att bidra till den globala uppvärmningen. När man uttrycker utsläppen av en viss växthusgas i CO₂e, anger man hur mycket koldioxid som skulle behöva släppas ut för att ge samma verkan på klimatet.

Utsläppen kompenseras

Karl-Ivar Kumms studier visade att nötköttsproduktion släpper ut ca 20 kg CO₂e per kg kött, om djuren betar på trädlösa marker. Betar de istället på marker med träd kan nettoutsläppet minska till noll.

I lammproduktion kan man komma under noll, om djuren betar på trädbevuxna marker. Kolinlagringen i de växande träden kompenserar då mer än väl utsläppen från foderodlingen, djurens foderomsättning och gödseln.

När träden avverkas kan veden ersätta fossila bränslen. Sedan ska nya träd planteras.

Bra resultat, tyckte Karl-Ivar Kumm, men Jordbruksverket var inte lika imponerat. Det här var inte resultat som man hade räknat med och att plantera träd på hagmarkerna stämmer inte överens med EUs riktlinjer.

– Jag är övertygad om att klimatförändringen är det verkligt stora miljöproblemet och befarar att det kommer att medföra allvarliga problem. Om temperaturen börja stiga på allvar, måste vi agera och trädplantering är ett bra alternativ. EU har som mål att drastiskt börja minska utsläppen 2020. Men varför vänta, undrar Karl-Ivar Kumm.

För den som är intresserad av att veta mer om CO₂e och hur olika livsmedel påverkar klimatet, har Meny tagit fram den webbaserade kursen Menykörkortet Mat & Klimat. □

Fler träd gör nötkött klimatsmart

”Plantera ett träd och bidra till ett bättre klimat.” Det säger Karl-Ivar Kumm, SLU-forskaren, som också påpekar att det är klimatsmart att välja svenskt kött framför importerat.

TEXT OCH FOTO: ANNA-KARIN HALLGREN

Något som ständigt framkommer i klimatsamtal är att nötkött är det sämsta alternativet och att kyckling eller gris är mycket bättre att välja till middagsbordet. Men det finns många viktiga faktorer att ta hänsyn till. Den biologiska mångfalden är en av dem.

Karl-Ivar Kumm är docent i lantbruksekonomi vid SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, som är en av de fem konsortier bakom Meny. Han fick i uppdrag av Jordbruksverket att titta på den svenska kött- och mjölkproduktionens inverkan på biologisk mångfald och klimat.

– Betesdjur är bra om man ser till den biologiska mångfalden, men inte från klimatsynpunkt, förklarar Karl-Ivar Kumm.

Bra med svenskt kött

Något som brukar tas fram till de betande köttdjurens försvar, är att betesmarkerna

binder kol. Mätningar i gräsmarker söderut i Europa tyder på en kolinlagring på uppemot 1 000 kg/ha och år. Ny forskning visar emellertid att inlagringen i svenska naturbetesmarker bara är några tiotals kg.

– Skillnaden beror på att flertalet av de europeiska gräsmarkerna är kraftigt kvävegödslade, i motsats till svenska naturbetesmarker. Om man gödslar, minskar den biologiska mångfalden och brukaren förlorar miljöersättningen, vilken utgör en stor del av intäkten från de svenska betesdjuren.

Kolinlagring i betesmarken är därför inget att lyfta fram till de svenska köttdjurens fördel. Men svenskt kött ger i allmänhet mindre klimatpåverkan än importerat. Ett bra djurmaterial och inomhusuppfödning med en stor andel kraftfoder ger snabb tillväxt. Det betyder att det är klimatsmartare att köpa svenskt kött än importerat.

Växande träd binder kol

– Det går inte att komma ifrån att djur som inte betar är bättre för klimatet, men det finns sätt att göra betesmarker mer klimatsmartare. Växande träd är nämligen bra på att binda kol, berättar Karl-Ivar Kumm.

Han skulle därför gärna se att vi började plantera träd i betesmarkerna, efter en lång